

Unge Høyres Landsforbund

SLÅ TILBAKE!
...fremtiden nekter å vente

SLÅ TILBAKE!

...fremtiden nekter å vente

Forord...

For Unge Høyre er ikke troen på det enkelte menneske, på individet, en utslitt klisjé – det er et ufravikelig krav for all politikk.

Fordi vi tror på mennesker, kan vi se lyst på fremtiden. Vi mennesker har på tross av alle våre feil en utrolig evne til å gjøre verden bedre. Det finnes for mange dommedagsprofeter, fremtiden tilhører de som tror på den. Unge Høyre ser ikke uoverkommelige problemer, vi ser utfordringer som må og kan løses. Globaliseringen gir oss nye muligheter til å gjøre dette.

Unge Høyres hovedbudskap er todelt. Vi trenger både mer frihandel og marked, og vi trenger politikere som tar nytt ansvar. Til grunn ligger fundamentet for vår liberal-konservative tankegang: troen på enkeltmenneskets, dets frihet og ansvaret for å beskytte denne.

Del 1: Dette tror vi på

1.1 IDEENE

1.1.1 Konservatisme: Et minstemål av hukommelse

Konservatismens grunnlag er at historien, kulturen og tradisjonen spiller en vesentlig rolle for samfunnet og for den enkelte. Mennesket er en skaper og et produkt av historien, dette gjør oss i stand til å leve i et samfunn. Den konservative ideologi legger derfor vekt på at fortidens konvensjoner, institusjoner og tradisjoner har en vesentlig verdi for nåtiden. Spesielt i møte med fremtiden. En fremtid som innebærer nye utfordringer og strukturer. Konkret vil det konservative idegrunnlag bevare følgende ideer i møte med fremtiden.

- Demokrati som forsvarer og verner om individet, dets frihet, medbestemmelse og individuell og samfunnsmessig ansvar.
- Mangfold i form av de ulike egenskaper, kulturer og erfaringer menneskene besitter og som gir uttrykk for respekt og en forutsetning for samfunnets fremtid.
- Menneskeverd i egenskap av respekt for menneskets naturgitte egenskaper og i form av menneskets krav til livsutfoldelse, egenutvikling og mestring.

Dette utgjør både forutsetninger og krav til globalisering og internasjonalisering. Uten disse pilarene vil verken globaliseringen finne sted eller kunne gi noe heldig resultat, både i forhold til global politikk, kultur og økonomi. Møtet med det moderne, globale samfunn, må skje med fortidens ballast.

1.1.2 De liberale ideene

En ideologi er et helhetssyn på hvordan samfunnet bør være. Unge Høyres ideologi tar utgangspunkt i konservatismen og de liberale ideene om frihet og muligheter.

Den moderne liberal-konservatismen kjennetegnes ved at den forsvarer grunnleggende verdier som retten til liv, frihet og retten til å søke lykken.

Unge høyre mener at noen verdier, livsstiler og handlingsvalg er bedre enn andre. Unge Høyre mener at liv, frihet og retten til å søke lykken kun kan ivaretas i et samfunn med demokrati og respekt for menneskerettigheter. All form for rasisme, undertrykkelse, diskriminering og forskjellsbehandling overfor loven er uakseptabelt. Unge Høyre mener at bevaring av disse verdiene er en forutsetning for en vellykket globalisering.

1.1.3 Frihet – en mektig ide

Det er troen på frihet som er Unge Høyres grunnmur. Denne ideen har stor iboende kraft. Den har fått diktaturer til å falle og regimer til å rakne. Ideen om frihet kan aldri bli gammeldags eller gå ut på dato fordi den baserer seg på en evigvarende ide: tanken om menneskets ukrenkelige egenverdi.

Hvert enkelt menneske må selv få ta stilling til hva som er det viktigste i deres liv. Frihet betyr at hver enkelt selv får sette sine mål og forme sitt eget liv.

Ideen om frihet gjør det umoralsk å bruke mennesker kun som middel til å oppnå et mål. Kommunistene ofret millioner av menneskeliv for å komme til "det klasseløse samfunnet." Menneskene på veien kunne ofres og fratras sin frihet, fordi systemet var viktigere enn individene.

Eiendomsretten er en konsekvens av friheten. Det ville være meningsløst å ha frihet til å arbeide dersom man ikke hadde førsteretten til fruktene av sitt eget arbeid. Eiendomsrett fører dessuten til at makten deles og at det er lønnsomt for enkeltpersoner å øke verdien av ressursene gjennom arbeid og fordeling.

Friheten tilhører den enkelte

Noen tror at frihet betyr retten til å gjøre hva man vil. At man har frihet til å undertrykke andre, gjøre dem til slaver, bruke dem til hva man vil osv. Hvis vi tenker på den måten så ville en diktator måttet ha frihet til å undertrykke sine medmennesker. Han kunne jo gjøre som han ville! Friheten får bare sprengkraft dersom den knyttes til det enkelte menneske. Nettopp fordi hver enkelt av oss har rett til frihet ligger det klare begrensninger på hva andre mennesker kan gjøre mot oss.

Unge Høyre fordømmer enhver form for slaveri og overgrep. Vi tar også opp kampen mot alle som setter kollektivet høyere enn individet, enten det er klassen, rasen, staten eller systemet. Vi slåss for individet, ikke kollektivet.

Grunnleggende rettigheter er ikke en gave vi har fått fra staten. Tvert imot er det slik at de legger sterke bånd på hva staten, og andre mennesker, kan og ikke kan gjøre mot oss.

1.1.4 Ansvar – den andre siden

Frihet og ansvar er to sider av samme sak.

Min frihet begrenses av din tilsvarende rett til frihet. Ansvar for egne handlinger er en del av friheten.

Frie valg garanterer deg ikke suksess og lykke. Ingen velger "riktig" hele tiden. Frie valg garanterer bare at du selv får gjøre dine egne feil, eller suksesser.

Trygghet

Ingen skal måtte lide materiell nød fordi de tar gale valg eller trenger hjelp i en periode. Vi har alle et ansvar for å skape et trygt samfunn, blant annet gjennom sosiale ordninger for dem som virkelig trenger hjelp.

Et mer omskiftelig samfunn gir nye muligheter, men også flere fallgruver. Det blir lettere å lykkes, men også lettere å falle igjennom. Samtidig kan ikke et velferdssamfunn bygge på forutsetningen om at det er staten som skaper velferd. En stat som har ambisjoner om å hjelpe alle, greier ikke å hjelpe dem som trenger andres hjelp mest.

Det blir en stadig større utfordring å utforme en trygghet som ikke skaper avhengighet, men som samtidig er der når vi trenger den.

Men ansvar er noe mer enn å betale skatter – og avgifter. Staten kan gi materiell trygghet, men aldri ekte omsorg og kjærlighet. Velferd, verdier og livskvalitet skapes først og fremst i livet *utenfor* både politikken og markedet; i familien, i nærmiljøet og i frivillige organisasjoner. Unge Høyre mener at ansvaret for våre medmennesker gir hver og en av oss en plikt til å bry seg.

Ansvaret for å bekjempe urettferdighet strekker seg til alle mennesker uansett hvor i verden de bor. Ingen kan med god samvittighet kjempe for frihet for enkeltmennesket uten samtidig å engasjere seg for alle dem som hver dag opplever ufrihet, utrygghet, urettferdighet og nød.

1.1.5 Forskjeller er bra

Like muligheter er ikke det samme som likhet. Tvert i mot. Lik rett til frihet gjør at absolutt likhet er umulig.

Hvis vi tar ideen om frihet på alvor så må vi godta at folk velger forskjellig. Det er jo hele poenget. Den eneste måten vi kunne beholdt likheten på var å forby friheten.

Forskjeller gjør også samfunnet sterkere fordi vi får nye impulser og ideer. Samfunnet blir mer spennende av at andre kulturer finner sitt hjem her. Vi lærer å tolerere og lære av hverandre i møtet med mennesker som er annerledes.

De som elsker likheten mener ofte at alle må være "norske". Eller at alle skal tjene like mye, eller at skolen skal lære alle å tenke likt. Unge Høyre mener at ingen av delene er forenlig med respekt for hvert enkelt menneske. Vi vil dyrke frem forskjellene, ikke undertrykke dem.

1.2 KAPITALISMEN

1.2.1 Kapitalisme og rettigheter

Frihet, ansvar og mangfold er de grunnleggende ideene som Unge Høyre står for. De er utgangspunktet for våre tanker om politikk, kapitalisme og globalisering.

Kapitalismen er ikke noe mål i seg selv. Det er et godt system fordi det respekterer de grunnleggende rettighetene mennesket har.

Unge Høyre avviser at alle økonomiske systemer med privat eiendomsrett kan kalles "kapitalisme". Fascismen har også privat eiendomsrett. De fleste diktaturene i Sør- Amerika lot overklassen beholde eiendommene sine. Kapitalismen er uløselig knyttet til et fritt og liberalt samfunn. Et fritt marked uten rettigheter blir anarki. Et samfunn uten et fritt marked blir en tvangstrøye.

1.2.2 En ide som fungerer

Forutsetningene for at kapitalismen skal fungere er konkurranse, eiendomsrett, etableringsfrihet og kontraktsfrihet. Videre forutsetter en fungerende markedsøkonomi også en fungerende politikk. Rettsstaten garanterer for reglene i markedet, og sørger for at de sterke ikke kan ta seg til rette på bekostning av de svake. En friest mulig kapitalisme er avhengig av en sterk, men begrenset stat. Problemet oppstår når offentlig sektor blir så stor at den truer velstanden. Monopolmakt, detaljregulering, korrupsjon og lite treffsikre styringsverktøy bremser velstandsveksten, og er ofte årsaken til dårlig fordeling. Skjev fordeling skyldes ofte at markedet ikke får fungere som det skal. For eksempel gjør monopoler at enkeltbedrifter kan håve inn penger på bekostning av forbrukerne.

Det beste argumentet for markedsøkonomi er at det er den som fungerer best i praksis. Sosialistisk planøkonomi har lovet gull og grønne skoger – og levert gråsten og forkullede trepinner. Tilhengerne har etter hvert innsett at planøkonomi i høyden er en ønskedrøm og isteden lagt stor innsats i å dra med seg kapitalismen ned i gjørma. Vi lar oss ikke lure, markedsøkonomi fungerer og den fungerer godt. På tross av overveldende beviser på at kapitalismen har gitt mange mennesker muligheter og økt velstand som er historisk unike, fortsetter dens fiender med slagord som "kapitalisme dreper." Dette vil Unge Høyre bekjempe.

Når den enkelte aktør hverken tenker på eller kan se alle konsekvenser av sine handlinger i markedet, hvordan kan markedsøkonomi tjene hele samfunnet? Det høres utrolig ut at beslutninger fattet på et snevert grunnlag av enkeltindivider kan føre til samfunnets beste, men i en markedsøkonomi gjør de det. Adam Smiths "usynlige hånd" – summen av enkeltaktørenes frie valg i markedet – har gitt og gir oss en velstand verden aldri før har sett. Knappe ressurser blir utnyttet på den beste måten slik at resultatet blir størst. Der markedskreftene har fått råde har velstandsveksten vært formidabel.

Kapitalismen er et gode

Unge Høyre mener det er viktig å gi en moralsk begrunnelse og forsvar av den globale markedsøkonomien. Med det mener vi ikke at markedet i seg selv er moralsk, men at

markedsøkonomien bygger opp under verdier vi setter høyt. Kort sagt: kapitalismen er det økonomiske systemet som best ivaretar de grunnleggende verdiene vi kjemper for.

- Det enkleste argumentet for kapitalismen er friheten. Hvis man skal kunne forme sitt eget liv, må man også ha frihet til å bestemme hvem man skal kunne handle med. Hvis man skal kunne eie eiendom, må man også ha frihet til å bestemme hva man ønsker å gjøre med den.

- I planøkonomien er alle mennesker brikker i et stort spill som staten styrer. Ingen får velge fritt. planøkonomi baserer seg på at tvang er nødvendig.

Kapitalismen er det eneste systemet som baserer seg på *frivillighet*. I utgangspunktet oppstår en handel når to parter bytter en vare fordi begge parter mener at de tjener på handelen.

- Kapitalisme er med på å sikre mennesker selvbestemmelse og kontroll over eget liv. Den setter menneskene i sentrum for all økonomisk aktivitet – det er våre frie valg som er dens kilde. Med økt frihet følger økt ansvar. Markedsøkonomien bygger på den oppfatning at ingen kjenner det enkelte menneskets forutsetninger og preferanser bedre enn vedkommende selv.

- I kapitalismen er det lov til å lykkes. Ingen er garantert suksess under kapitalismen, men alle er garantert retten til å søke lykken. Alle får lov å være sin egen lykkes smed. For Unge Høyre er det ikke et problem at noen lykkes - tvert i mot. Det viktigste er å støtte de som trenger hjelp, ikke å straffe de som har klart seg ekstra godt.

- Markedet kan bidra til å øke tryggheten fordi folk selv, ikke politikerne, kontrollerer ressursene. Du skal selv bestemme hva pengene dine skal gå til.

Tenk om politikerne styrte hele inntekten din slik at du var totalt avhengig av alle deres beslutninger. Din situasjon ville vært uforutsigbar og utrygg.

- Kapitalismen oppmuntret til selvhjulpenhet, ærlig arbeide, langsiktighet og god forvaltning. Det er et gode for samfunnet at innbyggerne vil ta vare på seg selv og sine egne.

Markedet sprer makten

Unge Høyre tror ikke at markedet kan fungere perfekt, rett og slett fordi mennesker aldri kan bli perfekte. Markedet sprer makten slik at millioner av mennesker går i hver sin takt i stedet for at alle går i marsjtakt. Det gir et mer mangfoldig samfunn og reduserer sjansen for at store feil skal undergrave systemet.

Når en skobedrift i et fritt marked lager dårlige vintersko, kan folk kjøpe sko hos konkurrenten. Når det statlige skomonopolet lager dårlige vintersko, må folk fryse på beina.

Handel skaper fred

Markedet gjør at mennesker med høyst ulike personlige verdier og oppfatninger allikevel kan ha stor nytte av hverandre og leve godt side om side. Mennesker kan være uenige om det meste, men handle med hverandre fordi begge vil tjene på det. Unge Høyre erkjenner at en verden med fullstendig fred og harmoni er en tanke uten rot i virkeligheten. Derfor er det så viktig å jobbe for at mennesker, folkeslag og nasjoner veves tettere sammen gjennom handel og annet samkvem. Hvis ikke varer krysser grensene så vil soldater gjøre det.

1.3 Liberal Rettferdighet

Fiendene av kapitalisme og globalisering har rett i en ting. Verden er preget av urettferdighet. Rundt oss ser vi overgrep, undertrykkelse og nød. Unge Høyre mener at kampen for en rettferdig verden må ta utgangspunkt i ideene om frihet og ansvar.

Vi vil peke på noen sentrale kjennetegn ved en liberal rettferdighet:

- Et system som er rettferdig kan ikke bare basere seg på en ide, det må fungere.

- Forskjeller er rettferdige når de er konsekvenser av menneskers frie valg. Det er ikke urettferdig at Kari tjener mer enn Ola dersom hun har valgt å satse på en lang utdanning og mye arbeid,

mens Ola har prioritert fritid og fest.

Derfor er ikke forskjeller i inntekt urettferdige i seg selv i et land med en åpen og fri økonomi. Vi må elske frihet så høyt at vi godtar ulikhet.

Urettferdighet oppstår når vi nekter mennesker frie valg og muligheter.

- Det er rettferdig å gi alle like muligheter. Det er ikke slik at "alle er født like", tvert i mot er vi mennesker svært ulike. Respekten for ulikhet og retten til å være annerledes er grunnleggende verdier i et fritt samfunn. Av det faktum at mennesker er meget ulike hverandre følger at om vi behandler dem likt så må resultatet bli ulikhet. Den eneste måten å oppnå resultatlikhet på ville være å behandle alle ulikt for loven.

I "likhetsløgnen" ligger en grunnleggende forakt for hvert enkelt individs egenverdi. Dette betyr selvfølgelig ikke at fattigdom er greit. Vi har ansvar for å hindre at våre medmennesker lider.

1.4 Globalisering

1.4.1 Globalisering og frihet

Globaliseringen er en enorm prosess som omfatter både økonomi, kultur og politikk.

Verdenshandelen øker, ikke bare av varer, men etter hvert også av tjenester. Stadig større deler av økonomien åpnes opp for internasjonal konkurranse, og stadig flere land blir en del av verdensmarkedet. I løpet av det siste tiåret har restriksjonene på kapitalflyten nesten blitt fjernet, og vi har sett en kraftig økning i investeringene i både fattige og rike land.

For Unge Høyre er det viktig å understreke at globaliseringen ikke bare har med økonomisk effektivitet å gjøre: den handler om frihet.

Ulikhetene mellom de forskjellige regionene i verden skyldes ikke tilfeldigheter, som for eksempel klima eller mengden naturressurser. De fleste fattige land har rikelige mengder naturressurser, mens flere rike land ikke har det.

Det er friheten nasjonalstatene gir sine borgere som i størst grad bestemmer deres utvikling. Forskjellene mellom regionene skyldes at bare noen mennesker har fått friheten til å tenke nytt, til å arbeide fritt og til å beholde resultatet av sitt arbeid. De som har fått og grepet denne friheten har gjennom sitt arbeid og nytenkning forbedret tilværelsen for seg selv og sine medborgere.

For Unge Høyre er ikke velstandsvekst det eneste kriterium på hvorvidt et samfunn er godt eller ikke. Poenget med det åpne, liberale samfunn er nettopp at det gir sine borgere politisk frihet til å velge og forfølge sine egne personlige verdier, så lenge disse ikke kommer i konflikt med andres rett til den samme friheten.

For Unge Høyre er frihandel og globalisering viktig først og fremst fordi det gir mennesker makt over deres eget liv og arbeid. Globaliseringen er bra fordi den bidrar til å gjøre mulig og til å fremme de kjerneverdier som Unge Høyre setter høyest. Globaliseringen gir oss større frihet, og dermed ansvar. Den gir oss større mangfold, og dermed et rikere liv. Den gir oss mer marked og dermed velstand. Det igjen gir oss en større mulighet til å løse viktige samfunnsoppgaver.

I et proteksjonistisk samfunn må man kjøpe varer fra de mektige bedriftene som beskyttes av toll, uansett hvor dyre de måtte være. I et isolert samfunn må man arbeide for de monopolister og jordeiere som dominerer – det finnes ingen alternativer.

Gjennom de internasjonale kontaktene og de nye valgmulighetene som frihandelen gir, undergraves gamle autoriteter og gammel makt.

1.4.2 Globalisering og liberal rettferdighet

Globaliseringen er et sentralt uttrykk for den liberale markedsøkonomiens fremgang de siste tiårene. Det er mange grunner til at den liberale markedsøkonomien er rettferdig.

For det første er det viktig å ha klart for seg et helt sentralt aspekt ved den liberale markedsøkonomien, nemlig det faktum at to parter bytter varer og tjenester i *frivillighet*. Begge parter ser seg tjent med byttet. Markedstransaksjoner som er helt frivillige og ikke involverer

svindel eller undertrykkelse, er rettferdige. Det gjelder også selv om den ene parten skulle ha større fordeler av byttet enn den andre.

For det andre mener Unge Høyre at globaliseringen er rettferdig, selv om den skaper vinnere og tapere. For eksempel kan en bedrift eller næring ha tjent seg rik på forbrukernes bekostning fordi de har fått nasjonalstaten til å beskytte sine markeder og privilegier – proteksjonisme. Dersom disse utsettes for konkurranse og taper på det, er det et rettferdig utfall.

At noen er så fattige at de ikke har mulighet til å delta i markedet eller tvinges til å delta i markedet eller tvinges til å delta i et bytte med urimelige vilkår, kan ikke forsvare en planøkonomi. For disse landene og menneskene mener Unge Høyre at man må sikre at ingen lider nød under markedsøkonomien. Slik vil markedsøkonomien være den mest rettferdige ordningen av markedet i praksis

1.4.3 Globalisering og styring

For Unge Høyre er det ikke et problem i seg selv at selskaper lykkes og vokser seg store, så lenge vi har friheten til å velge bort deres varer og tjenester. Forskjeller i størrelse og finansiell kapasitet er da et resultat av forbrukernes frie valg.*

Globaliseringen er en desentralisert prosess der millioner av mennesker påvirker utviklingen hver eneste dag gjennom sine valg.

Det er dette som i virkeligheten er globaliseringens styrke: den gir makten til folket.

Mange maktglade politikere føler seg "maktesløse" under globaliseringen, og det er positivt: makten desentraliseres slik at hver og en av oss kan ta styringen over våre egne liv. Ingen sitter i førersetet og styrer alle andre fordi de fleste er med og styrer under globaliseringen.

Globaliseringen er ikke et ovenfra-og-ned prosjekt. Det er et nedenfra-og-opp prosjekt. Ingen bedrift ville hente inn utenlandske produkter om ikke vi etterspurte dem. Internett ville ikke vært noe hadde det ikke vært for at vi daglig sender e-post, bestilte bøker og musikk gjennom dette globale datanettverket.

Vi spiser bananer fra Ecuador, drikker te fra Sri Lanka, ser amerikanske filmer, bestiller bøker fra England, studerer i Australia, arbeider for eksportbedrifter som selger til Russland og Tyskland, reiser på ferie til Thailand og sparer penger til pensjonen i fond som investerer i Sør-Amerika og Asia. Globaliseringen springer fra grasrota og opp, selv om politikerne kommer etter for å strukturere denne prosessen.

Del II: En annen verden er her

Kampen om fremtiden står mellom optimistene og pessimistene, mellom de som tror på muligheter og de som tror på bremsklosser.

2.1 Verden blir bedre

Unge Høyre er fremtidsoptimister. Ikke fordi vi er naive drømmere, men fordi vi ser at globaliseringen bringer håp og velstand til millioner av mennesker over hele verden. Det er ikke sant at verden går i gal retning. "En annen verden er mulig", sier våre motstandere. "Ja, men da må vi være gale", svarer Unge Høyre.

Fattigdomsproblemene har minsket mer de siste 50 årene enn på de foregående 500 årene til sammen.

- Gjennomsnittsinntekten til fattige land er nesten fordoblet i reell pengeverdi fra 1975 til 1998. Den fattigste femtedelen har økt inntekten sin med mer enn 100 prosent.

- Antallet ekstremt fattige, det vil si dem som lever for under 1 dollar om dagen, har minsket fra 29.3% til 24.3% av verdens befolkning mellom 1990 og 1998.

- Der hvor velstanden har økt rasket, har også fattigdommen minsket mest. I Asia var 6 av 10 ekstremt fattige i 1975, mens tallet i dag er sunket til under 2 av 10. Levealderen i Øst-Asia og Stillehavsområdene er nesten firedoblet de siste 20 årene på grunn av stor økonomisk vekst.

- Gjennomsnittlig levealder i utviklingslandene var i begynnelsen av 1900-tallet på 30 år. I 1960 var den økt til 46 år. I 1998 hadde den økt til 65 år. Avstanden i levealder mellom de industrialiserte landene og utviklingslandene har minsket siden 1960 og til i dag, fra å utgjøre 60 prosent til over 80 prosent av de rikes levealder.

- Spedbarnsdødeligheten har sunket kraftig i utviklingslandene, fra 18 prosent i 1950 til ca. 6 prosent i 1995.

- I 1970 led 37 prosent av befolkningen i utviklingsland av hungersnød. I dag utgjør andelen 18 prosent. Aldri før har det vært så mange mennesker på jorden som nå og aldri har tilgangen til mat vært bedre. Antall mennesker som lever i hungersnød er redusert i alle verdensdeler bortsett fra Afrika, og selv der har den ikke økt.

- Den globale matproduksjonen er fordoblet de siste 50 år, og tredoblet i utviklingslandene. Prisen på hvete, mais og ris er kraftig redusert. De globale matprisene er halvert siden 1980 tallet.

- Demokrati, allmenn stemmerett og ytringsfrihet har aldri vært så utbredt som i dag. For 100 år siden var det intet land som hadde allmenn stemmerett, og kvinnene stod utenfor de politiske prosessene. Samtidig ble en tredjedel av verdens befolkning styrt av kolonimakter. I løpet av de siste 10 årene har mer enn 100 utviklingsland avskaffet militærstyre eller ettpartistystemer og åpnet opp for politiske valg. Hele 60 prosent av verdens befolkning lever nå i stater som kan kalles demokratiske.

Dette viser at våre teorier om økt frihandel og globalisering fører til en bedre verden, la utviklingen fortsette!

2.2 Tvunget til fattigdom

Globaliseringen er utelukkende et problem for de land som ikke får ta del i den. Fortsatt er det en rekke barrierer som setter en stopper for utviklingslands mulighet til å dra nytte av den globale økonomien.

Manglende markedsadgang:

De siste 50 årene har verdenshandelen blitt kraftig liberalisert, men mange områder gjenstår fortsatt. Dette gjelder særlig på områdene landbruk og tekstiler der de fattigste landene har mye å vinne. Særinteresser i de rike landene bidrar til å opprettholde skyhøye tollmurer mot den tredje verden. Gjeldsslettetiltak og utviklingshjelp har liten effekt så lenge u-landene ikke får bedre

adgang til de rike lands markeder. Vesten gir hvert år rundt 50 milliarder dollar i bistand til de fattige landene. Samtidig taper de nesten 600 milliarder dollar – over det tidobbelte – fordi de ikke får tilgang til våre markeder. EUs proteksjonistiske landbrukspolitikk alene koster u-landene mange milliarder kroner i året i tapte inntekter.

I tillegg har mange u-land selv fortsatt høye handelsbarrierer. Det er faktisk for handelen mellom u-land at handelsbarrierene på global basis er høyest, noe som kan være et problem når u-land i stor grad eksporterer varer til hverandre.

Manglende institusjoner:

Men stat og marked er ikke motsetninger. Tvert i mot. Et fungerende marked er avhengig av en fungerende stat for å håndheve lover og regler. Et marked kan for eksempel ikke fungere uten at kontrakter håndheves. Unge Høyres poeng har aldri vært at markedet skal få ubegrenset frihet. Lovløshet har derfor ingen plass i markedet.

Mange av våre motstandere har ment at markedet behøver ubegrenset ufrihet.

For utviklingsland er det uhyre viktig å etablere en stabil og fungerende stat som gjør mer enn å håndheve territorielle grenser. Institusjonene er nødvendige for å sikre rettssikkerhet for personer og bedrifter, et uavhengig rettsapparat, garantere privat eiendomsrett og kontraktsrett, bekjempe korrupsjonen, føre en god makroøkonomisk politikk og sørge for konkurranse i markedet.

En undersøkelse (DeSoto 2000) har beregnet at fattige land har over 9 billioner dollar i "død" kapital som ikke kan brukes fordi rettsreglene er for dårlige.

Manglende kapital:

Større direkte investeringer i utlandet er et av de fremste kjennetegnene ved den økonomiske globaliseringen. Det kommer fattige land til gode.

Mange utviklingsland mangler kapital. Det er imidlertid avgjørende at landene har et juridisk system som sikrer privat eiendomsrett, fri kontraktsrett og et uavhengig rettssystem som kan beskytte eiendom og kontrakter. Det er også avgjørende at landene har en selskapslovgivning og et aksjesystem. Er dette på plass, kan landene generere nasjonal kapital og tiltrekke seg utenlandsk kapital.

Manglende teknologi:

Mange land er teknologisk ekskludert, og dette gapet kan øke. De fattige landene har verken midler eller mennesker til å satse på ny teknologi på egenhånd. En konsekvens er at mange fattige land produserer varer på unødvendig miljøskadelig vis.

Manglende kunnskap: I de fattigste landene er analfabetismen et enormt problem. Folks mangel på kunnskap gjør demokrati vanskelig å gjennomføre i praksis, snevrer inn folks virkelighetsoppfattelse og skaper en større grobunn for fundamentalisme. Dårlige utdanningsystemer skaper også en arbeidsstyrke uten de nødvendige kvalifikasjoner. Unge Høyre mener økt kunnskap er en viktig forutsetning for en bedre verden.

Del III: Nye muligheter og veien videre.

Sosialisme, kommunisme, overdreven regulering og styring hører fortiden til. De fungerte dårlig. Særlig for fattige land har forsøkene på å innføre et sosialistisk utopia på jord ført til katastrofale resultater. Sosialisme og kommunisme har alltid forårsaket grove krenkninger av grunnleggende menneskerettigheter.

Unge Høyre mener fremtiden krever løsninger basert på respekt for menneskerettighetene, demokrati og kapitalisme. Løsningene er ikke nye. Systemene har blitt testet gjennom generasjoners erfaring og vist seg å gi bedre liv for folk flest.

3.1 Frihandel eller fattigdom?

Unge Høyre vil kjempe for en global kapitalisme...

Retten til å søke lykken, mulighetene til å finne seg arbeid og friheten til å bruke sine penger stopper ikke ved en landegrense. Det er ikke nasjonalstatens oppgave å hindre enkeltmennesket i å realisere sitt potensiale hvor det enn måtte ønske.

Fattigdom og nød må bekjempes. En åpen, fri og internasjonal økonomi gir en unik sjanse til å gjøre dette. Tiden etter den annen verdenskrig er historien om hvordan økt handel, friere kapitalbevegelser og nedbygging av nasjonale grenser har skapt velstand. Spesialisering av produksjonen mellom land, internasjonale investeringer og mer konkurranse har ført til at flere og flere har kunnet øke sin levestandard. Bak alle tallene ligger det millioner av enkeltskjebner som har fått økt livsstandard. Større økonomisk vekst gir muligheten til å satse på utdanning, helse og grunnleggende tilbud til hele befolkningen.

Liberaliseringen av verdenshandelen har gitt de u-landene som har vært med på utviklingen en mulighet til å forbedre sin egen situasjon. Samtidig sakker de som har valgt å ikke delta i liberaliseringen, men stengt omverdenen ute, akterut. Å beskytte seg mot konkurranse er det samme som å beskytte seg mot utvikling.

Åpenhet fører til økte internasjonale investeringer som bringer med seg ny teknologi, kapital og kunnskap.

Unge Høyre vil rive ned murene. Å forby mennesker å flytte over landegrenser fordi behovet for dem er større der de kommer fra, bryter med ideen om personlig frihet. Det er ikke urimelig at mennesker ønsker å utnytte sine egne evner og kunnskaper for å skape et best mulig liv for seg og sine.

Unge Høyre vil jobbe for en fri og åpen verdenshandel. Som første skritt på veien må de vestlige landene åpne sine markeder for varer fra de fattigste landene. De umoralske og proteksjonistiske ordningene for tekstil og landbruksprodukter må bygges ned.

Også fattige land burde i utgangspunktet åpne sine markeder. En lukket økonomi fører oftere til større skade enn gagn for befolkningen. Dårlige fabrikker som kan beskytte seg bak tollmurer fører til at forbrukerne – det vil si vanlige folk – må kjøpe dyre varer til overpris. Samtidig holder et u-lands tollmurer andre u-land ute. Det skaper dårligere muligheter for utvikling.

Unge Høyre mener at frihet og åpenhet må være hovedregelen i internasjonal handel.

3.2 Politikken utfordring

Unge Høyre vil sette grenser for politikken, men vi vil ikke avskaffe den. Politikken har en begrenset, men viktig rolle.

Dagens problem er at politikerne fortsatt ser seg blinde på småting. De er mer opptatt av å regulere og styre folks hverdag enn av de virkelig store utfordringene. Politikken spiller seg selv ut over sidelinjen. Ved at politikken forsøker å løse alle problemer for alle – samtidig som den ikke evner å se de store utfordringene – taper den legitimitet.

Den nye politikken må heve blikket.

- Internasjonalt rammeverk...

Det internasjonale samfunnet har blitt beskrevet som et anarki. I mange tilfeller er det riktig. Svært få faste lover og regler blir respektert av alle. Den globale kapitalismen mangler de rammene den er så avhengig av i hvert enkelt land.

En internasjonal kapitalisme uten bindende rammer for alle parter kan lett føre til at konkurransen kveles ved at de sterke dikterer urettferdige og umoralske betingelser. Hvis et land kan styre handelspolitikken, og diskriminere og velge ut sine handelspartnere, ødelegges kapitalismen.

Unge Høyres utgangspunkt er at rettigheter og frihet tilhører det enkelte menneske, den enkelte familie, den enkelte organisasjon og det enkelte selskap. Nettopp for å forsvare det frie markedet trenger vi et internasjonalt rammeverk.

- Miljødeleggelser...

Miljødeleggelser i ett land kan få store konsekvenser også for andre land. Forurensning stopper ikke ved landegrensene. Markedsøkonomien har vist seg å kunne bidra til et bedre miljø, men forpliktende avtaler og regler må til for å hindre at noen tar seg til rette på miljøets bekostning. Her spiller politikken en viktig rolle.

- Menneskerettigheter...

Idéer om demokrati, frihet og markedsøkonomi spres med mennesker over grensene. Fri import og eksport av varer og tjenester, innebærer også omfattende kulturell påvirkning. Dette er grunnen til at de fleste menneskerettighetsforkjempere i Kina har ønsket at landet skulle åpne seg opp mot resten av verden, samtidig som det kommunistiske regimet gjør sitt ytterste for å hindre at innbyggerne får tilgang på informasjon gjennom for eksempel Internett. Frihandel er en gode måte å spre tanker om demokrati, rettsstat og frihet på.

Det internasjonale samfunnet har en klar plikt til å håndheve de grunnleggende menneskerettighetene.

3.2.1 Internasjonale institusjoner

Den organiserte protesten mot globaliseringen som startet for alvor i forbindelse med WTOs ministerkonferanse i Seattle i desember 1999, har etter hvert blitt et kjent mønster i forbindelse med internasjonale toppmøter i regi av Verdensbanken, IMF (Det Internasjonale Pengefondet), EU eller G-8.

Unge Høyre deler ikke den kritikken som representanter fra protestbevegelsen reiser. Kritikerne angriper selve globaliseringens motor: den internasjonale kapitalismen.

Unge Høyres utgangspunkt er at vi trenger dagens internasjonale institusjoner for å opprette eller opprettholde visse regler. En skatt på valutatransaksjoner vil være et slikt tiltak fordi den bidrar til å låse kapital inne i de rike landene.

Institusjonene er i all hovedsak opprettet av regjeringene i demokratiske land. Selv om ikke alle land er demokratier etter vestlig standarder, er det viktig at også ikke-demokratiske land deltar i globale institusjoner.

Institusjonene må forbedres for å møte dagens og morgendagens utfordringer ved å legge større vekt på åpenhet og dialog med det sivile samfunn. Hovedtyngden av dialogene må imidlertid finne sted nasjonalt i forhold til nasjonale ansvarlige myndigheter.

Unge Høyre avviser tanken om et internasjonalt politisk demokrati i vanlig betydning. Aktørene i de internasjonale organisasjonene må fortsatt være nasjonalstater, ikke direktevalgte politikere.

3.2.1.1 FN (De Forente Nasjoner)

De forente nasjoner - FN (United Nations), er den eneste verdensomfattende organisasjon i vår tid som arbeider for å opprettholde internasjonal fred og sikkerhet. FN er også den eneste

organisasjonen som på dette grunnlaget jobber aktivt for å fremme menneskerettigheter og sosial rettferdighet, og som arbeider for økonomisk utvikling og vern om verdens miljø.

Da organisasjonen ble opprettet i 1945, etter andre verdenskrig, var hovedmotivet å hindre en ny og ødeleggende krig mellom verdens nasjoner. FNs arbeid for å skape fred i verden er basert på mandat i FN-pakten. Mye har skjedd med organisasjonen siden 1945. Fra å ha 51 medlemsstater ved opprettelsen, har den økt med ytterligere 138 stater. Det høye medlemstallet gjør FN til en organisasjon som representerer en hel verden.

Unge Høyre mener at FN bør involvere seg sterkere i spørsmålet om globaliseringen og konsekvensene av den for handel, utvikling og menneskerettigheter. Det er viktig at FN jobber aktivt mot brudd på menneskerettigheter og setter fokus på bedrifter som for eksempel benytter barn i sitt arbeid og forurenser miljøet.

FN må ta konsekvensene av at et bredt næringslivsengasjement er til det positive for U-land og at globaliseringen er en fordel for alle verdens folk. FN må bli bevisst på at næringslivet spiller en helt sentral rolle når det gjelder å bidra til økonomisk og sosial utvikling i den fattige del av verden.*

Unge Høyre mener at Norge må arbeide for opprettelsen av en FN-basert, uavhengig, åpen gjeldsmeklingsmekanisme.

For at FN skal kunne oppfylle sine forpliktelser gjennom aktivt engasjement er det viktig at organisasjonen får inn nok økonomiske midler. Unge Høyre mener at enkelte lands unfallighet, med å la være å betale sin del av FNs virksomhet er helt uakseptabelt. Land som ikke betaler sin fulle medlemskontingent til FN bør bli møtt med sanksjoner fra resten av medlemslandene etter vedtak i generalforsamlingen.

3.2.1.2 WTO (Verdens Handelsorganisasjon)

WTO er en internasjonal organisasjon som lager regler for handelen mellom nasjoner. Regelverket er nedfelt i WTO-avtalen. Regelverket inneholder mange ulike underliggende avtaler som dekker handel med industrivarer, landbruksvarer og tjenester. I tillegg er det en avtale som dekker beskyttelse av immaterielle tjenester.

En del u-land som har vært med i WTO i flere tiår har i følge WTO-avtalen rett til å ha tollsatser på over 50 prosent. På en del områder er problemet i WTO ikke at det går for fort, men for sakte. Afrikas problem er ikke for mye globalisering, men for lite handel og investeringer.

En positiv grunnholdning til WTO og arbeidet for økt frihandel, må imidlertid ikke lede til ukritisk hyllest. WTO har en rekke utfordringer, blant annet må organisasjonens mekanismer for tvisteløsninger reformeres. I dag må et land selv håndheve WTO-dommer, og derfor avhenger dommenes rettskraftighet av styrkeforholdet mellom landene.

Forhandlingene i WTO må preges av mer åpenhet og dialog mellom de forskjellige partene. Også frivillige organisasjonene må tas med i samtalen. Men den aller viktigste utfordringen er å endre selve mentaliteten under forhandlingene. Den rådende oppfatning synes å være at nasjonene forhandler "mot hverandre", og at forhandlinger om frihandel er et null-sum-spill, der det gjelder å bytte til seg så mye som mulig for så lite som mulig. I virkeligheten har alle land gjensidig nytte av at det oppnås enighet om mer frihandel.

Unge Høyre vil, som de fattige landene, avvise skadelige forsøk på å begrense handelen ved å innføre for strenge miljø- og arbeidsrestriksjoner. I stedet bør friere handel brukes som et virkemiddel for å skape økt velstand, noe som i sin tur medfører høyere miljø- og arbeidsstandarder. Vesten må også satse på å overføre teknologi til sine bistandspartnere.

3.2.1.3 Verdensbanken (World Bank)

Verdensbanken har i flere tiår spilt en viktig rolle ved å yte lån til fattige land. Bankens rolle har forandret seg ved at private lån til u-land er blitt mange ganger større enn Verdensbankens bidrag. Verdensbanken har svart på utfordringen ved å legge om sin politikk i retning av en sterkere fattigdomsorientering, og med et bredere politisk fokus, inkludert menneskerettigheter, styringsproblemer og miljø. Unge Høyre støtter denne utviklingen.

Argumentene for sletting av u-landsgjelden er både moralske og praktiske. Mye av gjelden kan kalles "illegitim" fordi den er tatt opp av diktatorer uten støtte i folket. Gjelden bidrar også til å

hindre utvikling fordi fattige land låses inne i en ond sirkel hvor tilbakebetaling av gjeld blir viktigere enn å utnytte nye muligheter.

Unge Høyre vil jobbe for å slette u-landsgjelden, men ikke uten å stille klare krav til at landene respekterer grunnleggende menneskerettigheter, demokrati og fører en sunn økonomisk politikk.

3.2.1.4 IMF (International Monetary Fund)

Det internasjonale valutafondet (pengefondet) ble opprettet etter andre verdenskrig for å unngå en gjentakelse av de mange finanskrisene på 1930-tallet. IMF skulle arbeide for økt finansiell stabilitet og fremme internasjonal handel og økonomisk vekst.

Verden trenger en institusjon som IMF. Markedet sørger selv for en viss stabilitet, men allikevel fyller IMF en viktig funksjon. Det gir verdifull teknisk assistanse, og hjelper land med lån og råd i akutt økonomisk betalingskrise. I hovedsak er globaliseringen og integrasjonen av finansmarkeder positiv, men den globale finansielle arkitekturen styrkes ved hjelp av konstruktive tiltak.

3.2.1.5 NATO (North Atlantic Treaty Organisation)

Atlantehavspakten ble undertegnet i 1949, og dannet en allianse mellom 12 stater som forpliktet seg til å ivareta hverandres forsvar. Senere har syv land sluttet seg til, senest Polen, Tsjekkia og Ungarn i 1999, slik at alliansen i dag har 19 medlemmer. 17 av disse er europeiske, i tillegg til USA og Canada.

NATO er ikke bare en militær allianse, men også et sikkerhetspolitisk samarbeidsforum som har bidratt til å knytte Europa og Nord-Amerika sammen. Norge har vært medlem av NATO siden organisasjonens begynnelse, og den spiller en grunnleggende rolle for Norge i sikkerhetsspørsmål. Derfor anerkjennes den også av norske myndigheter som bidrar både gjennom nasjonal forsvarsinnsats og bidrag til fellesforsvaret og gjennom solide bidrag til alliansens fredsoperasjoner.

Unge Høyre støtter tanken bak det "Nye NATO". Vi har en rett til å gripe inn mot land som bryter grunnleggende menneskerettigheter dersom det er den beste løsningen. De mørkeste kapitlene i vår historie har vært de gangene vi har stått som passive tilskuere på sidelinjen når menneskeliv har blitt krenket. For Unge Høyre betyr troen på menneskers rettigheter også en aktiv plikt til å kjempe mot tyranni og ondskap. Vi kan aldri igjen godta et Rwanda – der verden stod som passive tilskuere mens hundretusenvise av mennesker ble slaktet i et av tidenes verste folkemord.

Kampen mot terror føres i dag av en bred allianse, med støtte i FN-vedtak. Dette bør være hovedregelen for internasjonale operasjoner. Men i unntakstilfeller kan det være nødvendig for NATO og dets allierte å gå til aksjon uten basis i en slik bred støtte.*

3.2.1.6 EU

Den Europeiske Union er basert på et unikt institusjonelt system. Medlemsstatene har avgitt en del av sin suverenitet til felles institusjoner som på én gang representerer EUs interesser, de nasjonale interesser og borgernes interesser.

Unge Høyre mener at Norge må bli medlem av EU. Vi vil også advare mot deler av utviklingen i Unionen. Det Europa vi ser for oss er ikke en festning med skyhøye murer mot resten av verden, men et åpent, fritt og inkluderende kontinent. Unge Høyre ser positivt på utvidelse av EU.

3.3 Menneskerettigheter

De grunnleggende menneskerettighetene tilhører hvert enkelt menneske utelukkende fordi han eller hun er menneske. Idehistorien er rik med begrunnelser for disse rettighetene, og de har vært et fundament i oppbygningen av vestlig sivilisasjon og senere internasjonal lov. Unge Høyre mener dette er rettigheter som ingen stat, offentlig myndighet eller private individer har rett til å undertrykke.

Som konservative erkjenner vi at alle mennesker er en del av samme samfunn. Vi er en organisme som gjensidig påvirker hverandre. For Unge Høyre er ideen om likeverd enormt viktig. Vi ser på

anerkjennelsen av menneskeverd og like og umistelige rettigheter for alle medlemmer av menneskeslekten som grunnlaget for frihet, rettferdighet og fred i verden.

Mennesket har enkelte evige og uforanderlige friheter og rettigheter som er viktige over hele verden. Anerkjennes ikke et enkeltmenneskes rettigheter påvirker dette hele samfunnet negativt. I tillegg til disse grunnleggende rettighetene som er retten til liv, frihet og eiendom, har man kommet frem til flere menneskerettigheter ettersom verden har forandret og utviklet seg. FNs medlemsland har skrevet under på Verdenserklæringen om Menneskerettighetene hvor de har forpliktet seg til sikre at menneskerettighetene og de grunnleggende friheter blir alminnelig respektert og overholdt.

Verdenserklæringen om Menneskerettighetene som ble vedtatt i FN i 1948 innebærer et felles mål for alle individer, folk og nasjoner som bekrefter troen på grunnleggende menneskerettigheter, menneskeverd og arbeid for sosialt fremskritt og bedre levevilkår under større frihet.

3.3.1 Erklæringen om menneskerettighetene

Samtlige av FNs medlemsland har undertegnet menneskerettighetserklæringen. Disse rettighetene er det nærmeste vi kommer allmennmenneskelig tankegods, uavhengig av filosofiske eller religiøse begrunnelser.

I minst 124 land blir fanger torturert, hundrevis av millioner av mennesker lever i regimer som systematisk bryter menneskerettighetene, millioner sitter i fengsel som samvittighetsfanger... Nasjonal beskyttelse av spesielt sårbare enkeltmennesker eller grupper er i mange land stadig mer mangelfull, eller ikke-eksisterende. Flere av landene som har underskrevet menneskerettighetene, og til og med ratifisert lovene følger ikke opp vedtakene. En av årsakene til at arbeidet med fremme av menneskerettigheter ikke har kommet lenger, kan være at de enkelte landene har ansvaret for oppfølgingen.

Unge Høyre mener at det er viktig å respektere forskjellige kulturer og levesett. Toleranse er et nøkkelord. Unge Høyre mener likevel at menneskerettighetene er så viktige at kampen for disse går foran nasjonale grenser og kulturelle tradisjoner. For Unge Høyre vil det viktigste prinsippet, grunnmuren for hele vårt tankegods, alltid være at alle mennesker er likeverdige.

Menneskerettighetene er ikke universelle verdier i den betydning at det finnes tradisjon for dem overalt, men de er det i de to viktigste betydningene:

- De er universelle fordi de per definisjon tilhører alle mennesker.
- De er universelle fordi de er godkjent av nesten samtlige land i verden.

Menneskerettighetene må utgjøre det globale samfunnets felles etiske plattform.

3.3.2 Menneskerettigheter og handel

Unge Høyre er tilhenger av en friest mulig verdenshandel. Samtidig er vi kompromissløse i vår kamp for menneskerettighetene. Handelsmessig samkvem med land som bryter menneskerettighetene kan gi en stor mulighet til å fremme våre idealer. På sikt påvirkes landene til å innføre demokrati og rettsstat.

Det er ikke de landene som har dårligst beskyttelse for menneskerettighetene som topper rankinglistene over verdens mest konkurransedyktige land. Det er heller ikke landene med lavest lønnsnivå og dårligst beskyttelse for arbeiderne som dominerer eksportmarkedene eller lokker til seg utenlandske investeringer. Det burde ikke overraske noen. Land som tilsidesetter arbeidernes demokratiske rettigheter, for eksempel organisasjonsretten, ignorerer med stor sannsynlighet også en lang rekke andre faktorer som ligger til grunn for den økonomiske utviklingen, nemlig beskyttelse av privat eiendomsrett, rett til utdanning, pressefrihet, rettsstat osv. En slik politikk er bare mulig i land med totalitære eller i det minste autoritære styresett.

Likevel er det naivt å tro at samhandel i seg selv fører til større respekt for menneskerettighetene hvis det ikke finnes noen politisk vilje til endringer blant makthaverne. Derfor er det nødvendig å øve politisk press og komme med åpen kritikk av regimer som ikke respekterer de grunnleggende menneskerettighetene til sine innbyggere.

Norges økonomiske samkvem med diktaturer har økt de siste årene, men dette må ikke føre til at norske myndigheter stiller seg passiv til undertrykkelse og brudd på menneskerettighetene av frykt for å miste markedsandeler og handelsavtaler. Hensynet til menneskerettighetene skal selvfølgelig gå foran norske handels- og næringsinteresser.

Oljefondet har gjort norske myndigheter til en stor aktør på det internasjonale aksje- og obligasjonsmarkedet. Unge Høyre mener at de land det plasseres penger i må respektere de grunnleggende menneskerettighetene. Dette vil sende et sterkt signal til land som bryter menneskerettighetene, og til bedrifter som bevisst bruker sin pengemakt til å bryte menneskerettighetene i land hvor myndighetene ikke bryr seg.

Unge Høyre ønsker å innføre merking av produkter som blir produsert av bedrifter som ikke respekterer de grunnleggende menneskerettighetene. Barnarbeid og tvangsarbeid i arbeidsleire brukes av bedrifter som selger sine varer og tjenester på det norske markedet. Ved å informere forbrukerne om arbeidsforholdene i de aktuelle bedriftene blir det lettere for folk å selv innføre sanksjoner.

3.3.3 Bruk av sanksjoner

Hensikten med økonomiske sanksjoner er å øve press uten våpen, og de blir som regel brukt for å tvinge en stat til å legge om sin politikk når normale diplomatiske kanaler eller politisk press ikke fungerer. Økonomiske straffetiltak har spilt en stor og viktig rolle i internasjonal politikk, men det er usikkert hvor godt de har virket. Mange mener for eksempel at de brede internasjonale sanksjonene mot apartheid-regimet i Sør Afrika var med på å bringe dette regimet ned i kne. Andre mener de hadde liten virkning.

“Brede” sanksjoner bruker de sivile innbyggerne i et land som et pressmiddel. Logikken er at en økonomisk degradering av et samfunn over tid vil svekke legitimiteten til regimet, og dermed tvinge frem endringer.

Unge Høyre er i utgangspunktet svært skeptiske til slike sanksjoner. Det viser seg ofte at den politiske eliten, som har skylden for problemene, slipper unna mens folk flest lider.

Målet er smartere sanksjoner. Smarte sanksjoner innebærer å begrense de negative innvirkningene på det sivile samfunnet. Sanksjonsinstrumentet rettes direkte mot den politiske eliten og mot bestemte produkter. Sanksjoner skal si ifra om at sivilbefolkningen ikke kan brukes etter forgodtbefinnende av undertrykkende regimer.

3.3.4 Internasjonal strafferett

En permanent internasjonal straffedomstol er ikke en internasjonal menneskerettighetsdomstol. Den har et annet mandat og en annen virkemåte enn for eksempel Den europeiske menneskerettighetsdomstolen. Den behandler stort sett enkeltpersoners klager mot enkeltstater for brudd på menneskerettighetene slik de er definert i Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen av 1950. Sakene må først ha vært behandlet på alle nivåer i det nasjonale rettsapparatet.

Den internasjonale straffedomstolen skal etterforske og dømme enkeltpersoner for:

- krigsforbrytelser
- forbrytelser mot menneskeheten
- folkemord.

Menneskerettigheter er rettigheter enkeltindivider har i forhold til sin stat i fredstid og når det ikke er erklært unntakstilstand. I krig og offentlig erklært unntakstilstand har statene rett til å se bort fra noen av menneskerettighetene. Unge Høyre mener at dette er uakseptabelt når det gjelder grunnleggende menneskerettigheter. Det er nettopp i krisesituasjoner at individet trenger et sterkt vern mot en overmektig stat.

Kjernen i uenigheten om den internasjonale straffedomstolen ligger i ulike syn på forholdet mellom nasjonalstatenes suverenitet og domstolens myndighet til å gjennomføre rettsoppgjør på tvers av statsgrenser.

Unge Høyre mener at domstolen ikke skal tiltale stater, men enkeltpersoner i tilfellene der landene ikke selv klarer dette. Derfor bør den ha samme myndighet som statene i alvorlige forbrytelser av internasjonal karakter som folkemord, forbrytelser mot menneskeheten og alvorlige krigsforbrytelser. Vi avviser tanken om at den enkelte stat må godkjenne anklagen før den kan legges frem. Folkeretten fastholder at det finnes forbrytelser som det internasjonale samfunn har plikt og rett til å etterforske og straffe hvis nasjonale rettsapparat svikter.

3.4 Miljø

Liberal-konservative hevder at samfunnet er noe mer enn samlingen av enkeltmenneske. Det er verdier, institusjoner og tradisjoner som binder oss sammen. Derfor er tanken om et generasjonsregnskap viktig for Unge Høyre. Vi har en klar forpliktelse overfor våre etterkommere. I ytterste konsekvens kan vi si at samfunnet er vårt til låns; vi må levere det videre i bedre stand enn vi fikk det.

3.4.1 Miljø og kapitalisme

Kommunistdiktaturene i Øst Europa ødela ikke bare mennesker. De etterlot seg enorme miljøødeleggelser av dimensjoner som verden tidligere ikke har sett. Utarmede landskaper i Øst ble stående som en manifestasjon på planøkonomiens manglende respekt for miljøet.

Unge Høyre mener det frie markedet er det beste utgangspunktet for en god og fremtidsrettet miljøpolitikk. Privat eiendomsrett fremmer verdier som ansvar og god forvaltning. Staten har alt for ofte ødelagt offentlige områder når korttenkte politikere har satt penger over miljø. En skogseier vil ikke kunne handle på samme måte. Han må tenke på driften også i fremtiden.

Markedet inneholder en rekke mekanismer som kommer miljøet til gode.

- I sin jakt på profitt har kapitalismen vist seg enestående til å utvikle ny teknologi og nye løsninger. Markedet vil hele tiden søke å utnytte begrensede ressurser best mulig.

- Markedet leverer i utgangspunktet de varene som kundene etterspør. Det betyr at miljøbevisste kunder kan presse frem miljøvennlige produkter. Likevel er ikke et fritt marked alene nok for å skape et bedre miljø

Unge Høyre baserer sin politikk på prinsippet om at forurenseren betaler – en form for grønn erstatning. Som på alle andre områder i samfunnet, må man betale for skadene man påfører andre. Derfor er miljøavgifter viktige. Å produsere plastikk koster samfunnet – og dermed oss alle – i form av forurensning. Denne kostnaden må gjenspeiles i prisen på produktet.

Ved å bruke markedet i miljøets tjeneste vil Unge Høyre ta det beste fra to verdener: et fritt marked som utvikler teknologi og nye løsninger og et politisk ansvar som sørger for at samfunnets beste blir ivaretatt.

3.4.2 Internasjonal miljøpolitikk

Få problemer er like grenseløse i sin natur som miljøproblemene. "Forurensningen kjenner ingen landegrenser", er en forslitt, men gyldig klisjé. Globaliseringen av politikken gir store muligheter til å løse miljøproblemene.

Unge Høyre mener det er viktig å skille handelspolitikk og miljøpolitikk. Det er grov dobbeltmoral dersom vestlige rike land skal tvinge fattige land til å etterleve de samme miljøkravene som oss. USAs argument mot Kyoto-avtalen har vært at u-landene ikke tar sin del av belastningen. Unge Høyre avviser dette på det sterkeste. Vi vil heller ikke være med på å hindre handel fordi det påstås at det er til miljøets beste. I fattige land vil miljøhensyn alltid tape i kampen mot det daglige brød. Fattigdomsproblemene må løses samtidig med miljøproblemene, og da trengs mer internasjonal handel.

Det viktigste rike land kan gjøre er å dele miljøvennlig teknologi med landene i Sør. Dette vil skape grunnlaget for en økologisk forsvarlig økonomisk vekst.

Unge Høyre vil jobbe for forpliktende internasjonale miljøavtaler. Det er spesielt viktig at Kyoto-avtalen forsvares og følges opp.

Unge Høyre støtter opprettelsen av en internasjonal miljødomstol.

Etterord...

Norge er et veldig lite land i en veldig stor verden. Nettopp derfor er diskusjonen om globaliseringen så viktig.

For Unge Høyre er det ikke globaliseringen i seg selv som er viktig, akkurat som ikke systemene i seg selv er viktige. Det skiller de liberal-konservative ideene fra andre tankesett. Sosialistene setter systemet opp som et mål i seg selv, og kritiserer globaliseringen fordi de har bestemt seg for at den er dårlig.

Unge Høyre forsvarer globalisering og kapitalisme fordi de fremmer verdier som åpenhet, frihet, toleranse og ansvar.

Våre fiender er mange.

Det er de som drømmer og tror at alt var bedre i gamle dager. Vi vet at dette er løgner. Unge Høyres fiender er dem som nekter å innse at verden har forandret seg; de som holder på gårsdagens løsninger. De er mest opptatt av å bevare systemene som de er. Slik er sosialdemokratene og særinteressegruppene.

Det er de som slåss mot forandringene, ofte med hærverk og meningsterror. De slår ring rundt gårsdagens menneskefiendtlige ideologier og går mot verdiene som har brakt mennesket fremgang og velstand. De tar opp kampen mot markedsøkonomien og globaliseringen – ikke fordi de tror at alt var bedre før, men fordi de tviholder på utopiske drømmer om samfunnsformer som aldri har ledet til annet enn ufrihet og tyranni. Slik er de ekstreme sosialistene.

Det er de gammeldagse som mener at alle tidligere verdier er verdt å forsvare, uansett hvor gale de er eller hvor mye verden forandrer seg. De tror at kristendom må bety intoleranse eller at norsk kultur kun kan bevares hvis alle er hvite. Slik er rasistene og de som ikke tolererer andre mennesker.

Norsk politikk må forandre seg. Det er lite fremsynt å tro at det gamle kartet fremdeles kan brukes når terrenget har endret seg.

Alternativet er ikke at alt er som før. Den muligheten finnes ikke. I realiteten har vi to valg:

Vi kan innse at fremtiden nekter å vente og hele tiden gå små skritt i riktig retning. Vi kan forandre hele tiden for å bevare verdier vi tror på.

Eller vi kan stå på stedet hvil og vente på at forandringen kommer som en bristende demning.

For Unge Høyre er valget åpenlyst. Og vi har ikke tålmodighet til å vente lenger!

Unge Høyres Landsforbund
Postboks 1352 Vika - 0113 Oslo
Telefon 22 82 90 90 - Telefax 22 82 90 92
Info@ungehoyre.no - ungehoyre.no